NYHEDSBREV SEPTEMBER 2026

Den 13. september klippede miljøministeren snoren over i Gribskov og åbnede den anden af de mange planlagte Naturnationalparker.

Det blev lidt af en mærkedag for DVN. Vores forening blev nemlig i sin tid stiftet netop for at sikre et stærkt og utvetydigt islæt i de nye Naturnationalparker. Allerede den gang var det nemlig tydeligt, at projektet var i fare for at blive præget af uacceptable kompromisser.

Set i bakspejlets klare lys har det da også været en mærkværdig langtrukket og sej proces. Ikke mindst i Gribskov, hvor kampen er gået på elgene, nej-til-hegn og nej til vilde heste samt i det hele taget reproducerende dyr. I dag har vi fået elge og hegn, men ikke heste. Og stude florerer her som andre steder i planerne. Samtidig udgør de 1300 ha nu strengt beskyttet natur kun en brøkdel af den forpligtelse, vi har overfor EU – nemlig 0,3 % af de 10 %, vi skal levere inden 2030. Naturligvis havde vi gerne set at hele Gribskov var blevet udlagt til NNP og med korridorer op til Hellebæk og Tisvilde. Men vi er på vej og det er godt!

Her er en lille billedserie fra gårsdagens festligheder med bioblitz for børnene, et hovedbestyrelsesmedlem, der var ved at få våde fødder i et af de spændende nye vandhuller, som skoven byder på, mens den langsomt forvandles fra drænet bøgeørken til fri, vild og stor natur. Og så kan I se et eksempel på, hvor fine vi alle sammen blev med tatoverede kinder takket været Rikkes's fantasifulde bidrag til festlighederne. Desværre lykkedes det ikke at få "tag" i ministeren. Men måske kan vi få hende lokket på en sommerfugl til næste års naturmøde?
I resten af nyhedsbrevet gør vi lidt status og ser frem!

NATIONALPARKER OG SIGNATURPROJEKTER – STATUS AUGUST 2026

Nogle gange, når man følger de hidsige debatter på Facebook og andre steder, forekommer det, som om vores igangværende naturinitiativer er i færd med at omkalfatre hele Danmark!

Sandheden er imidlertid, at de store projekter samlet set kun vil udgøre en brøkdel af den målopfyldelse, som vi har skrevet under på i internationale konventioner at levere. Ifølge dem skal vi inden 2030 have planlagt de geografiske rammer for 10 % strengt beskyttet natur. Redskaberne hertil er lige nu naturnationalparkerne, signaturprojekterne - dvs. større geografiske områder, hvor man undersøger mulighederne for at udvikle natur og biodiversitet i stor skala - samt diverse store private fondes opkøb.

Det interessante er nu, at hvis vi lægger hektarangivelserne sammen på de to bruttolister, der er sat i spil som fremtidige naturnationalparker (minus overlap) samt de seks signaturprojekter og den fondsejede natur, når vi maksimalt op på et samlet område på knap 60-65.000 ha. Hertil kommer de ca. 32.000 ha, som diverse fonde ejer og driver - Aage V. Jensens Fond, Naturfonden osv., så ender vi med løs hånd på mellem 87.000 og 94.000 ha. (Der er overlap, så et præcist tal er svært at komme frem til). Dette udgør mellem 2 og 2,2% af Danmark samlede areal!

Dette skal sammenholdes med, at vi i 2030 skal kunne fremvise geografiske planer for hvordan vi når frem til 10 % stærkt beskyttet natur for at nå i mål med vores forpligtelse overfor EU og de internationale konventioner, om vi i øvrigt har skrevet under på.

Det er i den forbindelse interessant at følge, hvor langsommeligt det er gået med oprettelsen af Naturnationalparkerne:

Som bekendt var den politiske optakt nogle vage udmeldinger i valgkampen i 2019. I 2020 indgik de fem røde partier herefter en aftale om "Naturnationalparker og mere natur på land og i havet", ifølge hvilken Fussingø og Gribskov planlagdes. Senere i efteråret 2020 blev der nedsat diverse arbejdsgrupper. Deres arbejde resulterede i, at projektet udvidedes fra 2 til 15 parker, ligesom 888 mio. blev reserveret til at finansiere oprettelsen. Senere i foråret 2021 fremsattes loven herom, L 229, der blev vedtaget i juni. Heri figurerede muligheden for, at ministeren kunne meddele dispensation, så dyrene i en naturnationalpark kunne tilses på bestandsniveau. Dette forårsagede, at Venstre (sammen med DF og det daværende NB) stemte imod. Årsagen var, at Venstre ikke ville acceptere, at lovgivningen kun gav dispensationsmuligheder i de statsligt ejede naturnationalparker, hvorimod private naturprojekter ikke kunne opnå denne dispensation. Alle andre partier stemte dog for, og loven blev vedtaget. Senere i 2022 blev alle 15 parker udpeget. Til slut, med dannelsen af SVM-regeringen, tilsluttede Venstre sig derefter projektet. Endelig i 2024 vedtoges det, at der i alt skal etableres 21 naturnationalparker samt en bynær på Amager.

Historien om DVN er på mange måder indvævet i denne natursag. DVN blev specifikt dannet med henblik på at skabe en folkelig organisation, hvis opgave var at sørge for, at de nye Naturnationalparker sikrede en naturgenopretning, der virkelig battede. Og som derfor ikke endte med skønord, som var tilfældet med de såkaldte nationalparker.

Nu skulle rewilding – stop for dræning, etablering af lysåbne skovlandskaber og udsættelse af store græssere – medvirke til at løfte udfordringen med Danmarks (manglende) Vilde Natur.

Forløbet kender I som medlemmer af foreningen kun alt for godt. På vejen har vi skullet kæmpe mod udsættelsen af kastrerede dyr, en Naturstyrelse, der ikke altid har sat møder på dagsordenen, samt utallige useriøse nej-til-hegn-foreninger og egen-kage-melere, der har søgt at sætte kæp i hjulene. Hertil har føjet sig lokale politikere, der ofte har haft travlt med at nurse den lokale modstand ved at påstå, at selvom det var statslig ejendom, så havde naboerne "førsteret". Der har skullet argumenteres og kæmpes. Og vil fortsat blive det.

Men hvad mere er: det er beskæmmende at opleve at vi overhovedet skal jonglere med så små tal! Det er i lyset heraf af DVN i den kommende uge fremlægger følgende forslag til hvilke naturnationalparker, der skal udpeges på den seneste bruttoliste, der er sendt i høring af Ministeren.

For at sige det meget kort, er det DVN's forslag at samtlige foreslåede områder omdannes til Naturnationalparker. Herudover har vi nogle forslag, der specifikt vedrører de sydlige egne af Danmark. Udtalelsen udsendes som pressemeddelelse.

PRESSEMEDDELELSE:

SIGTER ALT FOR LAVT: UDVÆLGELSEN AF ENDNU SEKS NATURNATIONALPARKER ER FORFEJLET MENER DANMARKS VILDE NATUR

For et par dage siden åbnede Danmarks Naturnationalpark nummer to. Det betyder at der er endnu 13 i støbeskeen. Hertil kommer, at man i 2025 blev enige om at yderligere seks skulle udpeges ud fra en bruttoliste. Disse seks forhandler politikerne lige nu om hvor skal ligge. Der har allerede været afholdt det første møde i Ministeriet.

I den forbindelse vil foreningen Danmarks Vilde Natur udtale følgende:

Helt overordnet vil vi påpege, at samtlige de listede forslag på de to bruttolister efter vores opfattelse bør udpeges til naturnationalparker. Hvis vi nemlig tager udgangspunkt i den samlede opgørelse over det areal som NNPerne - både vedtagne som potentielle - dækker over, rækker det ikke langt i forhold til vores internationale forpligtelser.

Tilsammen er der tale om, at de to bruttolister fra henholdsvis 2022 og 2025 (minus overlap) udgør godt 41.000 ha. (heraf er kun 25.000 reelt udpeget). Selv hvis vi hertil lægger de seks nye endnu ikke udpegede samt de planlagte signaturprojekter (store sammenhængende naturprojekter i regi af Treparten) og de naturområder, der ejes og driftes af store fonde, kommer vi kun op på at mellem 86.000 og 97.000 ha, der kan siges at være reserveret til stor, vild og strengt beskyttet natur. På en god dag udgør det kun mellem 2 og 2,3% af Danmarks areal.

Disse 2-2,3 % skal ses i sammenhæng med, at vi overfor EU er kontraktligt forpligtede på at udpege 10% af Danmark som "strengt beskyttet natur" inden 2030. I alt skal vi op på godt 420.000 ha. Og så har vi slet ikke berørt problemet med de 20%, der bare skal være "beskyttet natur".

Vi foreslår derfor, at politikerne som minimum beslutter sig for at indføre en forvaltningsplan, hvor samtlige områder udpeget i de to bruttolister fremtidigt skal driftes som NNP'er. Den lovgivningmæssige ramme for NNP'erne flugter nemlig med EU's lov om Naturgeopretning.

Vi betragter det derfor som meningsløst at pege på dette eller hint område eftersom det fulde antal af potentielle og vigtige områder tilsammen kun udgør en brøkdel af det, som vi skal levere på.

Foreningen Danmarks Vilde Natur opfordrer endvidere til at der snarest iværksættes en proces, hvor blikket rettes mod den anden af fremtidens naturudfordringer: at sikre veje, ad hvilke arterne kan spredes i landskabet, i takt med de ændringer, klimaforandringerne skaber for vilkårene i naturen.

Vi ser allerede nu en temperaturstigning på 1,3 grader, en kraftig forlængelse af vækstsæsonen for vegetationen, nye mønstre i nedbørens mængde og fordeling på året, en reduktion i antallet af frostdøgn, samt vildere vejr der ændrer naturen ved kysterne. Denne varme vil betyde, at nordligt udbredte arter må opgive at være i landet, mens sydligt udbredte arter vil skulle kunne etablere sig. Det er karakteristisk, at bortset fra de små perler, NNP Draved Skov & Kongens Mose samt NNP Ulvshale, så ligger de allerede udpegede naturnationalparker nordligt i landet, nordligere end hele

Fyn. På en måde udgør det svage naturindhold i Sønderjylland, Fyn, Sydsjælland og Lolland-Falster en barriere mod Det Centraleuropæiske Lavland, hvor to biogeografiske zoner mødes netop lige syd for Danmark. Det er et alvorligt problem, en seriøs planlægning for biodiversitetens fremtid ikke kan negligere.

Vi foreslår derfor, at Svanninge Bakker på Sydvestfyn, Sydlangeland, Pamhule og Hindemade, der alle er med på Naturstyrelsens sidste "short list", suppleres med områderne omkring Bjergskov og Hostrup Sø syd for Aabenraa, der har store naturværdier og vil egne sig til en lille naturnationalpark, hvor den næringsfattige sø og dens omgivelser rummer gode muligheder.

Hertil føjer sig området ved Frøslev, på grænsen mellem Sønderjylland og Sydslesvig, der udgør en mulighed for etablering af 500 ha næringsfattig natur på tidligere plantagebund. Et vigtigt element her vil være at etablere et samarbejde mellem Danmark og Tyskland om en spredningskorridor, der bogstaveligt er grænseoverrækkende, idet Jardelund Mose udgør den vestlige del, hvor Frøslev Mose udgør den østlige del af moseområdet. Det ér diskutabelt, om området i sig selv har naturværdier, der kan argumentere for en naturnationalpark. Men som et stort element i et trædestensnetværk vil det gøre fyldest.

Lidt nordligere i Sønderjylland peger vi desuden på Lindet Skov/Hønning Plantage og anbefaler, at der indgås samarbejde med private lodsejere om at inddrage Hønning Mose i en samlet hegning.

HVILKEN BLIVER DEN NÆSTE NNP, DER ÅBNER?

Det er ikke nemt at få et overblik over, hvilken NNP der står for tur næste gang. Men en uvidenskabelig spørgerunde gennemført blandt diverse medarbejdere i Naturstyrelsen forleden i Gribskov bekræftede os i vores antagelse om at Almindingen står for tur. Her foreligger en etableringsaftale. Der er dog indgivet en klage over etableringstilladelsen. Den er for nylig overgået til sagsbehandling og processen vil således få en ende.

Her er en liste over status:

Etableringstilladelse:

- Almindingen. Der er dog indgivet en klage over etableringstilladelsen, der stadig verserer ved Klagenævnet

Politisk godkendte forvaltningsplaner efter offentlig høring:

- Stråsø / Tranum

Høring afsluttet og efterbehandling i gang:

- Ulvshale, Læsø, Kompedal, Hellebæk

Offentlig høring i gang:

- Bidstrupskovene

Endnu før offentlig høring:

- Hanstholm, Husby, Mols Bjerge, Harrild Hede, Draved

NYHEDER FRA DVN's ARBEJDE I BESTYRELSERNE FOR VORES FREMTIDIGE NATURNATIONALPARKER

DRAVED SKOV OG KONGENS MOSE

Bestyrelsen holdt sit første møde efter regeringsdannelsen den 19. august. Der er endnu ingen færdig projektbeskrivelse, da der fortsat er usikkerhed om, hvordan trafiksikkerheden for både dyr og trafikanter kan blive bedst mulig på den gennemgående vej. Naturstyrelsen og Tønder Kommune er i dialog.

Projektbeskrivelsen har været længe undervejs, fordi der er en god mulighed for at udvide arealet substantielt. I skrivende stund er der jordfordelingsmøder. Det er endnu ikke offentliggjort, hvor store arealer der lægges til, men bestyrelsen var på besigtigelse, og det ser spændende ud.

I forlængelsen af den debat, der har været om, hvorvidt store planteædere skal have adgang til de flader, hvor der er aktiv højmose eller på gendannelse af nedbrudt højmose, har vi i Danmarks Vilde Natur besluttet at undersøge sagen nærmere gennem dialog med mosekyndige. Ét står dog klart: Der vil være områder med hængesæk, hvor indhegnede dyr ikke vil få adgang – af sikkerhedsgrunde. Kronhjorte må selv finde ud af ikke at drukne, men okser og heste får ikke adgang. Det er der stor enighed om i bestyrelsen.

På naturfronten går det godt. Der er registreret 25 par rødryggede tornskader inden for et areal på 150 ha. Det er en meget tæt bestand for den fåtallige fugl. Et ulvepar ses i området, der nu omtales i Ulveatlas som Løgumkloster Reviret. Der er ikke bekræftet et kuld, men der er iagttagelser, der tyder kraftigt på det.

Billedtekst: Trods den voldsomme tørke, der har gjort landskabet gult, er der under birketræerne stadig saftigt grønne græsser og urter i Draveds overgangszone mellem mose og skov. Endnu en gang bliver vi mindet om, hvor vigtig naturlig hydrologi er for naturen – særligt i klimaforandringernes tid.

NATURNATIONALPARKEN I BIDSTRUP

Projektbeskrivelse og forvaltningsplan for Naturnationalpark Bidstrupskovene er sendt i offentlig høring den 24. august 2026 med en høringsperiode på ni uger. Midtvejs i høringsperioden – den 26. september kl. 11 – afholder Naturstyrelsen en offentlig naturvandring, hvor projektet præsenteres af de lokale medarbejdere og projektleder Jonas Morsing Thomasen.

Naturnationalparkplanen omfatter halvdelen af det godt 1000 hektar store blandede skovområde. Naturnationalparken vil komme til at ligge midt i området med en rundturssti hele vejen uden om selve naturnationalparken. Bidstrupskovenes moser, enge og søer udgør tilsammen et areal på ca. 70 hektar §3-beskyttet natur med mange spændende forekomster af sjældne og truede planter og dyr.

Bidstrupskovene rummer en unik natur med store terrænforskelle, flere moser, enge, søer og gamle græsningsfolde. Skovene er blandt andet kendt som et af de få steder på Sjælland med en stabil forekomst af Hasselmus, som NST gennem mere end 20 år har haft en beskyttelses- og overvågningsindsats for.

I projektplanen er der lagt op til, at der skal udsættes reproducerende heste samt stude og køer/kvier. Det har været særdeles vigtigt for DVN's repræsentant i bestyrelsen at få reproducerende dyr af begge arter. Men der har også været en stor modstand fra flere af brugergrupperne i bestyrelsen. Dette må antages at være grunden til, at NST ikke fra start vælger reproducerende kvæg, men holder en dør åben ved at foreslå, at kvæget ikke udelukkende skal være stude.

Der har gennem mange år været et stort tryk af brugere i Bidstrupskovene fra både ryttere, mountainbikere, slædehundekuske, orienteringsløbere, daginstitutioner, efterskoler, spejdere m.fl. Brugergrupperne udgør en stor del af NNP-bestyrelsens medlemmer. Men det er alligevel lykkedes for DVN og andre grønne organisationer samt naborepræsentanter at presse på for en vild natur med reproducerende store græssende dyr. Høringen om NNP Bidstrupskovene skal derfor sikres

mange gode høringssvar og input til yderligere naturforbedrende tiltag, hvis ikke høringsprocessen skal blive domineret af brugerinteresser, der ikke udelukkende har naturen og biodiversiteten som førsteprioritet.

NB: Høringssvar skal indgives til Naturstyrelsen senest d. 26. oktober 2026 på e-mail: nnpbidstrupskovene@nst.dk vedrørende Naturnationalpark Bidstrupskovene. Medlemmer af Danmarks Vilde Natur opfordres til at deltage både i den offentlige naturvandring i Bidstrup 26. september og fremsende høringssvar. Link til projektforslaget og forvaltningsplanen findes på siden her:

https://naturstyrelsen.dk/vildere-natur/naturnationalparker/naturnationalpark-bidstrupskovene/offentlig-hoering-af-projektbeskrivelse-og-forvaltningsplan-for-naturnationalpark-bidstrupskovene

Foto: Rune Engelbreth © Danasrige (med tilladelse)

BILAG:

BRUTTOLISTEN OVER DE SEKS YDERLIGERE NATURNATIONALPARKER

I marts 2025 fremlagde Naturstyrelsen sin bruttoliste over de yderligere seks Naturnationalparker, som efter Styrelsens oplæg var mulige. Denne liste blev dog stærkt kritiseret, eftersom den ikke levede op til regeringsgrundlagets krav om, at Naturnationalparkerne arealmæssigt skulle være så store som muligt. Listen er her:

- Skjernåens og Gudenåens Kilder Midtjylland 355 ha
- Pamhule Skov Sønderjylland 530 ha
- Fanø Plantage Fanø 1050 ha
- Kalø Djursland 775 ha
- Livø Limfjorden 334 ha
- Skagen Plantage Skagen 546 ha
- Randbøl Hede Syd-/Midtjylland 934 ha
- Skindbjerglund Himmerland 228 ha
- Lodbjerg Thy 4050 ha
- Vester Thorup Hanherred 4178 ha
- Sydlangeland Langeland 317 ha

SIGNATURPROJEKTERNE

Hertil føjer sig så bruttolisten af de 10 signaturprojekter, der forventes etableret inden 2035, hvoraf følgende er udpeget til allerede nu at undersøges nærmere.

De seks er:

- Thy – Hanstholm Store Å/Han Herred 3.000–5.000 ha Forbinde klitheder og natur ved Vesterhavet via Hanstholm Store Å mod Limfjorden
- Tastum Sø – Skive Syd 1.500–2.000 ha Bl.a. genopretning af den drænede Tastum Sø og sammenbinding af sø-, fjord- og vådområder
- Skjern Å – Karstoft Å 3.000–4.000 ha Stort sammenhængende ådals- og lavbundslandskab omkring Skjern Å-systemet
- Ribe Å – Ribe Marsk 3.000–5.000 ha Sammenbinding og genopretning af ådal, enge og vådområder frem mod Vadehavet
- Den Fynske Højderyg 6.000–8.000 ha Forbinde bl.a. Svanninge Bakker, Egebjerg Bakker, Rødme Svinehaver og skovene mod øst
- Elverdamså 1.000–1.500 ha Forbinde Tempelkrog/Isefjord med bl.a. den kommende Naturnationalpark Bidstrupskovene

Forskellen på naturnationalparker og signaturprojekter er, at sidstnævnte også skal løse opgaven med at forbinde de store og sammenhængende naturnationalparker med omgivelserne.